

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

TRẦN THỊ HẰNG

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG,
CẬN LÂM SÀNG VÀ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ ĐỢT
BÙNG PHÁT BỆNH PHỔI TẮC NGHẼN MẠN TÍNH
TẠI BỆNH VIỆN ĐA KHOA BẮC KẠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

THÁI NGUYÊN - 2011

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

TRẦN THỊ HẰNG

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG,
CẬN LÂM SÀNG VÀ KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ ĐỢT
BÙNG PHÁT BỆNH PHỔI TẮC NGHẽn MẠN TÍNH
TẠI BỆNH VIỆN ĐA KHOA BẮC KẠN**

Chuyên ngành: Nội khoa

Mã số: 62 72 20

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

Hướng dẫn khoa học: TS Hoàng Hà

THÁI NGUYÊN - 2011

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này tôi đã nhận được sự giúp đỡ quý báu của các tổ chức, cá nhân, đồng nghiệp và bạn bè. Tôi xin trân trọng cảm ơn:

- Ban Giám hiệu, Khoa Đào tạo Sau đại học, Phòng NCKH - QHQT, Bộ môn Nội Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên đã tạo nhiều điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và thực hiện luận văn.

- Ban chấp hành Đảng uỷ, Ban Giám đốc, các phòng ban chức năng, Khoa Khám bệnh, Khoa Cấp Cứu, Khoa Nội, Khoa Thăm dò chức năng, Khoa Xét nghiệm Bệnh viện đa khoa Bắc Kạn đã giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Xin trân trọng cảm ơn thầy cô giáo các bộ môn Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên đã truyền đạt những kiến thức quý báu cho tôi trong suốt quá trình học tập từ khi còn là sinh viên đại học và học viên sau đại học.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới tiến sĩ Hoàng Hà chủ nhiệm Bộ môn Lao Trường ĐHYD Thái Nguyên - người thầy đã trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ tôi suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn: PGS.TS Nguyễn Văn Tư, PGS.TS Trịnh Xuân Tráng, TS Nguyễn Trọng Hiếu, TS Nguyễn Tiến Dũng đã đóng góp những ý kiến quý báu để luận văn được hoàn chỉnh.

Cuối cùng, tôi xin chân thành cảm ơn các bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã động viên, giúp đỡ và tạo điều kiện tốt nhất cho tôi trong quá trình học tập.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 1 tháng 11 năm 2011

Tác giả

Trần Thị Hằng

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn hoàn toàn chính xác và trung thực.

Tác giả

Trần Thị Hằng

CÁC CHỮ VIẾT TẮT

ATS	:	American Thoracic Society - Hội lồng ngực Hoa Kỳ
BPTNMT	:	Bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính
CAT	:	Chronic Obstructive Pulmonary Disease Assessment Test - Bộ câu hỏi đánh giá bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính
CLCS - SK	:	Chất lượng cuộc sống - sức khỏe
CNHH	:	Chức năng hô hấp
ĐBP	:	Đợt bùng phát
ERS	:	European Respiratory Society - Hội Hô hấp Châu Âu
FEV ₁	:	Forced expiratory volume in one second - Thể tích thở ra gắng sức trong giây đầu tiên
FEV ₁ /FVC	:	Chỉ số Gaensler
FEV ₁ /VC	:	Chỉ số Tiffeneau
FVC	:	Forced Vital Capacity - Dung tích sống thở mạnh
GOLD	:	Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease - Chương trình toàn cầu về quản lý bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính
HATT	:	Huyết áp tâm thu
HATTr	:	Huyết áp tâm trương
NHLBI	:	National Heart, Lung and Blood Institute - Viện huyết học tim phổi Hoa Kỳ
RLTK	:	Rối loạn thông khí
RLTKHH	:	Rối loạn thông khí hỗn hợp
RLTKTN	:	Rối loạn thông khí tắc nghẽn
SLT	:	Số lý thuyết

- VC : Vital Capacity - Dung tích sống
WHO : World Health Organization - Tổ chức Y tế thế giới

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1. TỔNG QUAN.....	3
1.1. Tổng quan về bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính	3
1.1.1. Định nghĩa về bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính	3
1.1.2. Dịch tễ học Bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính.....	4
1.1.3. Yếu tố nguy cơ.....	5
1.1.4. Cơ chế bệnh sinh.....	7
1.1.5. Sinh lý bệnh.....	10
1.2.1. Triệu chứng toàn thân	11
1.2.2. Triệu chứng cơ năng	11
1.2.3. Triệu chứng thực thể.....	12
1.2.4. Các thể lâm sàng.....	12
1.2.5. Phân loại giai đoạn bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính.....	13
1.2.6. Chẩn đoán bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính.....	14
1.3. Đợt bùng phát bệnh phổi tắc nghẽn mạn tính	15
1.3.1. Định nghĩa đợt bùng phát.....	15
1.3.2. Nguyên nhân đợt bùng phát của BPTNMT	15
1.3.3. Triệu chứng lâm sàng của đợt bùng phát.....	16
1.3.4. Triệu chứng cận lâm sàng của đợt bùng phát	17
1.4. Điều trị đợt bùng phát BPTNMT.....	20

1.4.1. Nguyên tắc điều trị đợt bùng phát BPTNMT	20
1.4.2. Điều trị cụ thể	20
1.5. Đánh giá chất lượng cuộc sống – sức khỏe bằng thang điểm CAT	24
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	26
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	26
2.1.1. Tiêu chuẩn chọn bệnh nhân.....	26
2.1.2. Tiêu chuẩn loại trừ.....	27
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu	27
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	27
2.3.1. Thiết kế nghiên cứu	27
2.3.2. Cỡ mẫu	27
2.3.3. Phương pháp chọn mẫu.....	27
2.3.4. Chỉ tiêu nghiên cứu.....	27
2.4. Phương pháp thu thập số liệu	30
2.5. Phương tiện nghiên cứu.....	34
2.6. Đạo đức trong nghiên cứu	34
2.7. Xử lý số liệu.....	35
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	37
3.1. Đặc điểm chung của bệnh nhân nghiên cứu.....	37
3.2. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng của đợt bùng phát BPTNMT	39
3.2.1. Đặc điểm lâm sàng.....	39
3.2.2. Đặc điểm cận lâm sàng	44
3.3. Đánh giá kết quả điều trị đợt bùng phát BPTNMT	47
3.3.1. Thay đổi các triệu chứng lâm sàng sau điều trị.....	47
3.3.2. Thay đổi các triệu chứng cận lâm sàng sau điều trị	49
3.3.3. Kết quả điều trị và ngày điều trị trung bình.....	50

3.3.4. Đánh giá CLCS – SK bệnh nhân bằng thang điểm CAT	52
Chương 4. BÀN LUẬN.....	54
4.1. Đặc điểm chung của đối tượng nghiên cứu.....	54
4.1.1. Tuổi và giới tính	54
4.1.2. Tiền sử bệnh	55
4.1.3. Số đợt bùng phát trong năm của bệnh nhân nghiên cứu	56
4.1.4. Thời gian mắc bệnh của bệnh nhân nghiên cứu.....	56
4.2. Đặc điểm lâm sàng, cận lâm sàng của bệnh nhân ĐBP BPTNMT	57
4.2.1. Đặc điểm lâm sàng.....	57
4.2.2. Đặc điểm cận lâm sàng	62
4.3. Đánh giá kết quả điều trị đợt bùng phát BPTNMT	64
4.3.1. Kết quả thay đổi triệu chứng lâm sàng sau điều trị	64
4.3.2. Kết quả thay đổi triệu chứng cận lâm sàng sau điều trị	66
4.3.3. Kết quả điều trị và ngày điều trị trung bình.....	68
4.3.4. Đánh giá CLCS - SK của bệnh nhân bằng thang điểm CAT	68
KHUYẾN NGHỊ	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO	74
PHỤ LỤC.....	81